

Jelzet: Nógrádi Népszerűség, 1956. december 8., 4. p.

Mindszenty szerepe az ellenforradalomban

Mindszenty bíborost a népi demokrácia megdöntésére irányuló tevékenységéért ítélték el.

A püspöki kar kérésére a magyar kormány a múlt évben hozzájárult ahhoz, hogy Mindszenty - egészségi állapotára való tekintettel - a börtönt elhagyja. Azóta Felsőpetényben, egy kastélyban lakott házi őrizetben.

Az október 23-án megindult demokratikus népmozgalomba ügyesen bekapcsolódva, és azt fedezékül felhasználva felvonultak az ellenforradalom különböző árnyalatú erői, melyeket a kommunistagyűlölet és a népi demokratikus rend megdöntésének célkitűzése egyesített. Eme erők tényleges vezető rétegét - eddigi adatok szerint - a Horthy-fasizmus tipikus képviselői alkották. Hozzájuk tartozik Mindszenty bíboros is.

Az ellenforradalmi erők horthysta vezető rétege Mindszentyt mint "pártokon felül álló" s egyben a katolikus egyház mozgósítására is képes politikai vezetőt akarták, legalábbis egy átmeneti időre, a Nagy Imre-kormány félretolásával előtérbe állítani. Október 29-én és 30-án már nyílt agitációt folytattak egy "Mindszenty-kormányért". A Rákóczi téren már gyűlést is szerveztek ezzel a követeléssel. Ugyanakkor megszervezték Mindszenty kiszabadítását a házi őrizetből és Budapestre hozását.

Mindszentyt október 30-án hozták el a felsőpetényi kastélyból, és a Rétságon állomásozó páncélos ezred laktanyájába kísérték. Mindezt ugyanis a rétsági páncélos ezredparancsnok helyettese: Pálincás Antal őrnagy szervezte meg.

Pálincás Antal őrnagy nem más, mint az 1919-es ellenforradalom egyik közismert figurájának, Pallavicini őrgrófnak a fia. Az ifjú Pallavicini, aki Ludovika Akadémiát végzett horthysta tiszt volt, a felszabadulás után ügyesen kiadta magát a népi demokrácia hívének, aki "szakított" grófi családjával és nevét is megváltoztatta. Így lett belőle Pálincás. A honvédségben mindezt tudták róla, de elhitték, hogy a néphatalom és a szocializmus híve lett. Mihelyt azonban alkalma lett az ellenforradalmat nyílt arccal szolgálni, rögtön levetette álarcát, és sietett "nagy tettet" végrehajtani az ellenforradalom számára.

Mindszenty bíborost október 31-én kísérték Budapestre. A menetet Pálincás-Pallavicini állította össze. A bíborost először a budai várba vitték, az Úri utca 62. sz. alatti palotába.

Budapestre jövele után Mindszenty gyorsan tájékozódott, és 3-án, szombaton este a rádióban "szózat" lépett fel, melyben minden önmegtartóztató igyekezete mellett is elég nyíltan kifejtette az ellenforradalom célkitűzéseit.

A bíboros a népi demokratikus rendről nyíltan mint "bukott rendszerről" beszélt. Az ellenforradalom felülkerekedését ő már tényleg diktálta. Kerülte ugyan azt, hogy egyenesen kifejezze a tőkés-földbirtokos rendszer visszaállítását célzó törekvésüket, viszont nyíltan hirdette, hogy a magántulajdon a helyreállítandó rend alapja. A lényegét megmondta: a köztulajdonon alapuló szocialista építéssel végezni fognak, egyben a népi hatalomnak véget vetnek.

Mindszentyt is - mint a polgári restauráció más vezető politikusát - óvatosságra készítette az a körülmény, hogy a szovjet csapatok Budapest határában voltak és hírek érkeztek új szovjet egységek érkezéséről. Ezért került a részletekre kiterjedő állásfoglalást. "Szózatom más részletekre tudatosan nem terjed ki - szóló ő -, mert amit mondtam, világos és elég." Világos és elég volt az előbújó bukott tőkés, földbirtokosok és más reakciós elemek számára. Még nem rukkolt elő a földreform visszacsinálásának "részletével", az államosított vállalatok visszaadásának "részletével" sem, mert a néppel ezt még tudatosan nem akarta közölni. A fenyegetést azonban nem mellőzte a bíboros úr. Hangsúlyozta, hogy a "törvényes felelősségre vonásnak minden vonalon" be kell következnie. Nem más ez, mint általános hadjárat meghirdetése a proletárhatalom harcosai ellen. Ebből és félig kimondott restaurációs állásfoglalásából is egyértelmű volt, az ellenforradalom nyílt szószólója lépett fel egyházi köntösben a politikai életben. Megértették ezt nemcsak a volt bankárok, gyárosok és földbirtokosok, hanem a nép legöntudatosabb része is.

Mindszenty fellépése nem egy személy jelentkezése. Ez időben "Katolikus Néppárt", "Demokrata Néppárt", "Keresztény Front", "Jézus Szíve Szövetség", "Keresztény Ifjúsági Párt" különböző keresztény ifjúsági szervezetek, a horthysta "pártonkívüli" cserkész szervezet stb., stb. jelentkezett már a politikai és társadalmi életben. A horthysta ellenforradalmi erők egyre nyíltabb támadásra indultak a politikai vezető szerepért, félretaszítva a polgári restaurálás demokratikusabb csoportjait. Politikai céljaik biztosítására megszervezték fegyveres különítményeiket. De előtérbe nem ezeket, hanem a bíborost állították, akinek révén a vallásos tömeg megszervezésére is számítottak. Mindszenty jelentkezése azonban figyelmeztetés volt azok számára, akik a népi hatalom megszilárdításáért, de egyben annak megvédéséért küzdöttek. Mindszentyfellépése jeladásféle is lett: ellentámadásba kell menni a burzsoá restaurátorok ellen, a népi hatalom megvédelmezéséért.